

รายงานการประชุม
คณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
สนองพระราชดำริโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (อพ.สธ.-สผ.)
ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗

วันพฤหัสบดีที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เวลา ๑๓.๓๐-๑๖.๓๐ น.
ณ ห้องประชุม ๑๐๐๓ ชั้น ๑๐ อาคารทิปโก้ ๒

สรุปภาพรวมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ.

๑. สรุปผลการประชุมคณะทำงานดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ปี พ.ศ. ๒๕๖๗

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเรียนที่ประชุมทราบว่า ในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ คณะทำงานดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ได้มีการประชุม ครั้งที่ ๑/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๖๗ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ และได้ทำการทบทวนแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) โดยแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๘ ประกอบด้วย ๗ โครงการ ใน ๒ กิจกรรม งบประมาณรวม ๙,๘๑๙,๖๐๐ บาท มีกองร่วมดำเนินงาน จำนวน ๔ กอง ประกอบด้วย กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ (กลช.) กองจัดการ สิ่งแวดล้อมธรรมชาติและศิลปกรรม (กธศ.) กองบริหารกองทุนสิ่งแวดล้อม (กบก.) และกองสิ่งแวดล้อมชุมชน และพื้นที่เฉพาะ (กชพ.) รวมถึงประเด็นการบูรณาการการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ระหว่างกอง/กลุ่มงาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการดำเนินการร่วมกันในภาพรวมของ สผ. และสามารถดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ ของ อพ.สธ. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

มติที่ประชุม รับทราบ

๒. สรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ตามกรอบการดำเนินงาน และกิจกรรมของ อพ.สธ.-สผ.

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเรียนที่ประชุมทราบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ มีผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และนำไปสู่เป้าหมายในการอนุรักษ์ทรัพยากรตามแนวพระราชดำริฯ โดยการดำเนินงาน ภายใต้กรอบการใช้ประโยชน์ และกรอบการสร้างจิตสำนึก ด้วยการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ด้านวิชาการ พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ เสริมสร้างและเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ทรัพยากร และเพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืน โดยดำเนินการ ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ทุกโครงการภายใต้กรอบการใช้ประโยชน์ กิจกรรมข้อมูลทรัพยากร จำนวน ๑ โครงการ และกรอบการดำเนินงานสร้างจิตสำนึก กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร จำนวน ๘ โครงการ สรุปได้ดังนี้

๑) กรอบการใช้ประโยชน์ กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูล ความหลากหลายทางชีวภาพ: การเพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลาย ทางชีวภาพของประเทศไทย

๒) กรอบการสร้างจิตสำนึก ในกิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร ประกอบด้วย (๑) การจัดทำเว็บไซต์ อพ.สธ.-สผ. (๒) การดำเนินงานเพื่อรักษาสีทึบของชุมชนในการเข้าถึงและแบ่งปัน ผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ: การจัดทำกฎระเบียบ/ข้อบังคับ เรื่อง การเข้าถึงและแบ่งปัน ผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น (๓) การจัดการพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความหลากหลาย

ทางชีวภาพ: การพัฒนาเทคโนโลยีทางเศรษฐศาสตร์ และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์นกอพยพและใช้ประโยชน์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพอย่างยั่งยืน ในพื้นที่เครือข่ายนกอพยพปากแม่น้ำกระบี่ จังหวัดกระบี่ (๔) การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทน้ำตก ในพื้นที่น้ำร่องน้ำตกธารารักษ์ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (ระยะที่ ๒) (๕) การเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในไร่นาเพื่อสิ่งแวดล้อมและความมั่นคงทางอาหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จังหวัดสุพรรณบุรี (๖) การพัฒนาความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ป่าต้นน้ำวัง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง (๗) การพัฒนาระบบนิเวศเชิงเกษตรในถิ่นที่อยู่อาศัยของพลับพลึงธาร จังหวัดระนอง และจังหวัดพังงา และ (๘) แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเพิ่มเติม สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

๑. ประธานกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. สผ. มีข้อสังเกตว่า มาตรการกลไกตลาดในการอนุรักษ์นกอพยพและใช้ประโยชน์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพอย่างยั่งยืนในพื้นที่ปากแม่น้ำกระบี่ กรณีศึกษาพื้นที่ตำบลคลองประสงค์มีการดำเนินการอย่างไร

๒. ผู้แทนกลุ่มงานขับเคลื่อนนโยบายและกลไก ให้ข้อมูลว่า มาตรการกลไกตลาดเป็นกลไกเศรษฐศาสตร์ในการส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ชุมชนได้ดำเนินการอยู่แล้ว ให้เชื่อมโยงกับนกน้ำอพยพและถิ่นที่อยู่อาศัย เพื่อให้ชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของนกน้ำอพยพ และการอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่อาศัย โดยในปี ๒๕๖๗ ได้มีการดำเนินการต่อเนื่องในการขับเคลื่อนให้ชุมชนสามารถดำเนินงานด้วยกลุ่มวิสาหกิจของตนเอง ซึ่งชุมชนจัดตั้งกลุ่มอาชีพและจดทะเบียนกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์ และเมื่อขึ้นทะเบียนกับองค์การบริหารส่วนตำบลคลองประสงค์แล้ว สามารถจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มอาชีพมาดำเนินการกิจกรรมของกลุ่มในการบริหารจัดการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์นกน้ำอพยพ

๓. ผู้อำนวยการกองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ตำบลคลองประสงค์มีความสำคัญทางความหลากหลายทางชีวภาพ และเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของนกน้ำอพยพ รวมทั้งชุมชนมีความเข้มแข็งด้วยการสร้างอาชีพ เช่น ฝ้ามด้อมจากเปลือกต้นตะบูน น้ำผึ้งจากชันโรง และเรือหัวโทง เป็นต้น ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่ให้ความสำคัญในการบริหารจัดการนกน้ำอพยพกับประชาชนในพื้นที่ ร่วมกับ สผ. ได้เล็งเห็นถึงอาชีพที่ชุมชนท้องถิ่นได้ทำอยู่แล้ว โดยใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการจูงใจในการอนุรักษ์และกลไกการตลาด เพื่อต่อยอดและส่งเสริมมูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชนจากความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความเชื่อมโยงกับนกน้ำอพยพและถิ่นที่อยู่อาศัย และให้ความรู้ถึงความสำคัญของนกน้ำอพยพ เส้นทางการอพยพ การรักษาระบบนิเวศ และการเอื้อประโยชน์ให้กับชุมชนท้องถิ่น ในปัจจุบันได้มีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับนกน้ำอพยพให้กับนักท่องเที่ยวมากขึ้น ดังนั้น การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนจึงเป็นจุดเริ่มต้นในการตั้งกฎ ระเบียบ ซึ่งนำไปสู่การจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นในอนาคตต่อไป

๔. นายพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการ อพ.สธ. ให้ข้อมูลว่า อพ.สธ. ได้เร่งดำเนินการให้ตำบลต่าง ๆ เข้าร่วมสนองพระราชดำริ เพื่อให้เกิดการขึ้นทะเบียนทรัพยากรให้เร็วที่สุด ซึ่งการขึ้นทะเบียนกับท้องถิ่นเป็นการรักษาสิทธิในทรัพยากรให้กับชุมชนท้องถิ่นหรือการเป็นเจ้าของทรัพยากรของบุคคลนั้น ๆ อย่างน้อยที่สุดให้ทราบว่าในท้องถิ่นมีทรัพยากรอะไร ซึ่งในแบบฟอร์มการสำรวจ ๙ ใบงาน จะทำให้เห็นถึงการเชื่อมโยงภูมิปัญญา วัฒนธรรม ประเพณีต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่สำคัญคือการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากร ซึ่งไม่ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากปัจจุบันพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ยังไม่มีผลบังคับใช้ และจุดหนึ่งเป็นเรื่องของนโยบาย ตัวชี้วัด และแรงจูงใจ

โดยเฉพะนโยบายจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทุกแห่งเข้าร่วมสนองพระราชดำริ ทั้งนี้ อพ.สธ. ได้ดำเนินการร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาเข้ามาช่วยส่งเสริมในการเป็นที่เลี้ยงให้ความรู้ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้ และทำให้เกิดการอนุรักษ์และพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมหาวิทยาลัยได้นำทรัพยากรที่จัดทะเบียนมาทำการวิจัยและพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐาน และนำไปขายให้เกิดรายได้ รวมทั้งสร้างจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรให้เกิดความยั่งยืน เพื่อส่งต่อให้ลูกหลานในอนาคต นอกจากนี้ อพ.สธ. มีการดำเนินงานเชื่อมโยงกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔- ๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) มุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน ร่วมกับหน่วยงานสนองพระราชดำริ จำนวน ๒๑๕ หน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีการดำเนินงานตามภารกิจของตัวเอง และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ทุกหน่วยงานจะต้องมีแผนการดำเนินงานมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบต่อทรัพยากรโดยตรง ซึ่งจะต้องมีการดำเนินการให้เห็นภาพรวมและเชื่อมโยงกัน โดย สผ. จะต้องกำหนดนโยบายถ่ายทอดลงไปสู่ระดับท้องถิ่น เพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

มติที่ประชุม รับทราบ

๓. รายงานความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน (อพ.สธ.-สผ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ (ตุลาคม ๒๕๖๖-ปัจจุบัน)

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเรียนที่ประชุมทราบว่า ตามแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ และแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) ได้เสนอโครงการที่ดำเนินการรวม ๑๐ โครงการ มีหน่วยงานดำเนินงาน ๔ กอง ได้แก่ กศศ. กบก. กขพ. และ กลข. ซึ่งจากการประสานสอบถามความก้าวหน้าของการดำเนินงาน พบว่า มีโครงการที่ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณจำนวน ๑ โครงการ คือ โครงการเพิ่มศักยภาพบุคลากรในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติน้ำพุร้อนคลองท่อม จังหวัดกระบี่ ของ กศศ. และโครงการที่ไม่ได้ดำเนินการ ๑ โครงการ คือ การร่วมจัดประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ. ("ทรัพยากรไทย หวนดูทรัพยากรสิ่งสินตน" ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่) โดยจะดำเนินการภายใต้แผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ดังนั้น มีโครงการที่มีการดำเนินงานตามแผนจำนวน ๘ โครงการ งบประมาณรวม ๕,๗๔๒,๙๕๐ บาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

๑. การจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ: การเพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ (กลข.) มีการพัฒนาแอปพลิเคชัน TH-BIF Journey ให้รองรับการสำรวจข้อมูลสิ่งมีชีวิตโดยวิทยาศาสตร์ภาคพลเมือง ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ให้สามารถใช้งานได้ทั่วประเทศ ดำเนินการจัดประชุมหารือหน่วยงาน และผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔ ครั้ง ในการจัดทำชุดข้อมูลจุลินทรีย์ ชุดข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพทางพันธุกรรมของสิ่งมีชีวิตและข้อมูลที่เกี่ยวข้องเชื่อมต่อข้อมูลกับหน่วยงานเครือข่าย ได้แก่ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมปศุสัตว์ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย และอยู่ระหว่างประสานการเชื่อมต่อข้อมูลกับสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) และสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ปัจจุบันมีการลงนามบันทึกความเข้าใจในการดำเนินงานทั้งสิ้น จำนวน ๒๓ หน่วยงาน และขยายเชื่อมต่อข้อมูล ๒๔ หน่วยงาน เป็นหน่วยงานต่างประเทศ ๓ หน่วยงาน และในประเทศ ๒๑ หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ ๗๑.๘ ของเป้าหมายเชื่อมต่อข้อมูล ๓๒ หน่วยงานภายในปี พ.ศ. ๒๕๗๐

๒. การจัดทำเว็บไซต์ อพ.สธ.-สผ. (กลช.) ได้ดำเนินการต่อเนื่องทุกปี โดยรวบรวมข้อมูลข่าวสารการประชุม กิจกรรม รวมถึงการดำเนินงานของ สผ. เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ในฐานะหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริฯ

๓. การดำเนินงานเพื่อรักษาสีทึบชุมชนในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ: การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น (กลช.) เป็นการดำเนินการต่อเนื่องจากปี พ.ศ. ๒๕๖๖ มีการวิเคราะห์และสรุปผลการติดตามการอนุญาตให้เข้าถึงทรัพยากรชีวภาพ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำเสนอคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอกช.) ทราบ ร่วมติดตามผลการดำเนินงานระยะสิ้นสุดโครงการที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี ร่วมกับ กบก. สำหรับใช้เป็นแนวทางในการคัดเลือกพื้นที่ที่มีการรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในไร่นา เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม รวมทั้งติดตามผลการอนุญาตให้เข้าถึงทรัพยากรชีวภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามระเบียบ กอกช. ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ซึ่งจะมีการวิเคราะห์และนำเสนอคณะกรรมการและคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องต่อไป

๔. การจัดการพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ: การพัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการจูงใจในการอนุรักษ์นกอพยพและใช้ประโยชน์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกอพยพอย่างยั่งยืน ในพื้นที่เครือข่ายนกอพยพปากแม่น้ำกระบี่ จังหวัดกระบี่ (กลช.) ได้มีการดำเนินการแล้วเสร็จ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ คือ การศึกษาทบทวนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบัญญัติและหรือมาตรการที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการอนุรักษ์นกน้ำอพยพ การประชุมเครือข่ายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดทำมาตรการส่งเสริมการอนุรักษ์นกน้ำอพยพและถิ่นที่อยู่อาศัย การจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์นกน้ำอพยพ ตำบลคลองประสงค์ รวมถึงจัดทำ (ร่าง) แผนงานโครงการในการขับเคลื่อนการดำเนินงานในระยะต่อไป

๕. โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ประเภทน้ำตกในพื้นที่นาร่องน้ำตกธารารักษ์ ตำบลมหาวัน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก (ระยะที่ ๒) กิจกรรม: การขับเคลื่อนและติดตามการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ (กตศ.) เป็นการดำเนินงานต่อเนื่องจากปี พ.ศ. ๒๕๖๖ ในการติดตามขับเคลื่อนการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งอยู่ระหว่างประสานติดตามความก้าวหน้าในการขับเคลื่อนผังและแผนการบริหารจัดการพื้นที่สิ่งแวดล้อมธรรมชาติน้ำตกธารารักษ์ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และมีแผนลงพื้นที่เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับชนิดพันธุ์ต่างถิ่นร่วมกับ กลช. ระหว่างวันที่ ๑๖-๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคนในพื้นที่ เนื่องจากพบปัญหาเรื่องการปล่อยปลาต่างถิ่นลงในแหล่งน้ำของชุมชน

๖. โครงการพัฒนาความร่วมมือในการจัดการทรัพยากรป่าไม้เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพพื้นที่ป่าต้นน้ำวัง อำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง (กบก.) ผลการดำเนินงานที่สำคัญ (๑) จัดตั้งคณะทำงานระดับตำบล ๑ ละ ๑ ชุด รวม ๔ ชุด และจัดเวทีประชุมหารือวางแผนการดำเนินกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ในพื้นที่ (๒) เยာวชนดำเนินการร่วมกับชุมชนในการจัดเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพและพันธุ์พืชอาหารของชุมชน ในพื้นที่ ๖ หมู่บ้าน ๒ ตำบล ในอำเภอเมืองปาน จังหวัดลำปาง ทำให้เกิดจิตสำนึกและทราบถึงความสำคัญของทรัพยากรในท้องถิ่น และ (๓) กิจกรรมส่งเสริมและรณรงค์เพื่อการสร้างจิตสำนึกในโรงเรียน โดยการให้นักเรียนจัดทำหนังสือเรื่องการอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในป่ารวม ๑๑ เรื่อง (หนังสือ ๔ เรื่อง และสารคดีสั้น ๗ เรื่อง)

๗. โครงการพัฒนาระบบนิเวศเชิงเกษตรในถิ่นที่อยู่อาศัยของพลับพลึงธาร จังหวัดระนอง และพังงา (กบค.) ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน ๒๕๖๕ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้ดำเนินการปรับปรุงระบบนิเวศของพลับพลึงธาร จัดทำโรงเรือนเพาะชำ การเก็บเมล็ดพันธุ์พลับพลึงธาร เพาะชำกล้าพลับพลึงธาร สํารวจพื้นที่ปลูกฟื้นฟูพลับพลึงธาร สํารวจการกระจายพันธุ์ของพลับพลึงธาร ติดตามผลการเจริญเติบโตทุก ๓ เดือน และจัดเวทีประชาคมหมู่บ้าน โดย อปท. ได้สำรวจชนิดพันธุ์ในระบบนิเวศพลับพลึงธาร พบปลา ๙ อันดับ ๑๗ วงศ์ ๓๔ ชนิด และพบสัตว์น้ำอื่น ๆ ได้แก่ กุ้ง และหอยขม ๑ ชนิด รวมทั้งจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกของเด็กในการอนุรักษ์พลับพลึงธาร อบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอน รูปแบบแอปพลิเคชันมือถือ iNaturalist และ ebird มีการจัดงานวันอนุรักษ์พลับพลึงธาร จัดทำสื่อ facebook page ภายใต้ชื่อ “พลับพลึงธาร FC: Water Onion, Forest and Conservation” และจัดทำ E-poster ปลายองเพื่อนพลับพลึงธาร

๘. แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน (กขพ.) โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ มีการดำเนินงานในการปรับปรุงระเบียบหรือเงื่อนไขเพื่อสนับสนุนให้เกิดการเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว และร่วมพิจารณาให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อข้อเสนอการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง เพื่อตอบสนองต่อนโยบายการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของรัฐบาล โดยมีการประชุมหารือ เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๖๖ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งจัดอบรมเชิงปฏิบัติการระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) ซึ่งได้ดำเนินการแล้วในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และจัดประชุมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั่วประเทศเมื่อวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๗ ณ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย

ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเพิ่มเติม สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

๑. การจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ: การเพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๑.๑ นายพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการ อพ.สธ. มีข้อสงสัยและข้อเสนอแนะว่า โครงสร้างโปรแกรมการบันทึกข้อมูลมีการแบ่งหมวดหมู่หรือไม่ ซึ่งการตรวจสอบข้อมูลชีวภาพภายใต้อนุกรมวิธานมีความแตกต่างกัน โดยการหารือในช่วงแรกจะมีอาสาสมัครมาช่วยในการตรวจสอบข้อมูลและยืนยันความถูกต้อง ปัจจุบันมีผู้ที่จะเข้ามาตรวจสอบข้อมูลอย่างไร เนื่องจาก อพ.สธ. เป็นการสำรวจในพื้นที่ของตำบลต่าง ๆ จะพบปัญหาเป็นชื่อพื้นบ้าน ชุมชนท้องถิ่นไม่สามารถตรวจสอบชื่อวิทยาศาสตร์ได้ ทั้งนี้ อพ.สธ. มีศูนย์ประสานงานซึ่งเป็นมหาวิทยาลัย เป็นผู้ตรวจสอบก่อน และเมื่อได้ข้อมูลครบถ้วน และสามารถจำแนกชื่อวิทยาศาสตร์ได้แล้ว จึงจะนำข้อมูลเข้าระบบ ซึ่งในปัจจุบันมีข้อมูลจากการสำรวจที่ขึ้นทะเบียนจำนวนมากที่ไม่สามารถจะนำข้อมูลเข้าระบบได้ ดังนั้น อพ.สธ. จึงเห็นว่า TH-BIF เป็นเครื่องมือสนับสนุนด้านอนุกรมวิธาน ถ้านำ TH-BIF เข้าไปเชื่อมต่อกับข้อมูลที่สำรวจพบจะทำการตรวจสอบและจำแนกชื่อวิทยาศาสตร์ได้

๑.๒ ฝ่ายเลขานุการฯ ให้ข้อมูลว่า โครงสร้างหลักได้จำแนกหมวดหมู่ของพืช สัตว์ และจุลินทรีย์แล้ว ซึ่งในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ จะเน้นการนำเข้าข้อมูลสายพันธุ์ต่าง ๆ ข้อมูลสิ่งมีชีวิตในพิพิธภัณฑ์ และการนำเข้าข้อมูลพันธุกรรม โดยมีการเชื่อมโยงชื่อวิทยาศาสตร์ของสิ่งมีชีวิต ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงในเรื่องของพันธุกรรม การอนุรักษ์นอกถิ่นในกลุ่มพิพิธภัณฑ์ ข้อมูลการแพร่กระจาย ชีววิทยา การค้นพบ และงานวิจัย รวมถึงข้อมูลผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นข้อมูลผู้เชี่ยวชาญในมหาวิทยาลัยที่เป็นเครือข่ายของ อพ.สธ. ปัจจุบัน TH-BIF จะตรวจสอบข้อมูลที่นำเข้าระบบ หากพบว่าไม่ตรงกันจะนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ซึ่งดูแลโดย admin และระบบตรวจสอบกับข้อมูลที่ TH-BIF มี โดยเชื่อมโยงกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน สำหรับกรณีอาสาสมัครได้มีการหารือกันยังหาข้อยุติไม่ได้ เนื่องจากผู้ที่อาสาเข้ามาไม่มีใครสามารถทำงานได้ตลอด จึงอาจจะต้องขอความร่วมมือเป็นครั้ง ๆ ไป ดังนั้น ในการพัฒนา TH-BIF Journey เป็นการให้ผู้เชี่ยวชาญ

ที่อยู่ในระบบให้ความคิดเห็น และทำการตรวจสอบข้อมูลจากการสำรวจให้เข้าสู่ระบบ TH-BIF Journey โดยใช้
ความเป็นผู้เชี่ยวชาญของระบบที่ลงทะเบียนไว้แล้วเป็นตัวกำหนด

๑.๓ ประธานกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. มีข้อสังเกตว่า ปัจจุบันสถานภาพ TH-BIF
สามารถตอบการดำเนินงานของ อพ.สธ. ได้หรือไม่ และจะดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ทุกพื้นที่ในระดับท้องถิ่น
สามารถนำ TH-BIF ไปใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งอาจจะยังไม่สมบูรณ์ แต่อย่างน้อยก็ให้เป็นฐานข้อมูลสำหรับท้องถิ่น

๑.๔ ฝ่ายเลขานุการฯ ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันอาจจะยังไม่ลงถึงในระดับท้องถิ่นเพราะยังมี
ข้อมูลที่หน่วยงานไม่สามารถลงรายละเอียดได้ถึงระดับพิกัด ดังนั้น ข้อมูลในระบบ TH-BIF จะนำเสนอในระดับ
จังหวัดและข้อมูลในพื้นที่นำร่อง สำหรับข้อมูลส่วนที่จะนำมาตรวจสอบใน TH-BIF จะมีข้อมูลอนุกรมวิธานเบื้องต้น
จากหน่วยงานหลักที่นำเข้าเรียบร้อยแล้ว ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ในระดับหนึ่ง โดยปัจจุบันมีข้อมูลพืช
ที่สามารถตรวจสอบได้ เนื่องจากได้เชื่อมโยงข้อมูลจากกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืชแล้ว

๒. การดำเนินงานเพื่อรักษาสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลาย
ทางชีวภาพ: การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น

๒.๑ นายพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการ อพ.สธ. มีข้อคิดเห็นว่า อพ.สธ. ต้องการรักษาสีทธิ
ของชุมชนในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากร ซึ่งต้องทำให้ชุมชนท้องถิ่นรู้ว่าชุมชน
มีทรัพยากรอะไร เปรียบเสมือนกับทรัพย์สินสมบัติอยู่ที่บ้านใครก็เป็นของคนนั้น ตำบลเป็นบ้านใหญ่ที่ประกอบด้วย
บ้านเป็นหลัง มีต้นไม้ และอีกส่วนหนึ่งคือป่าชุมชน ดังนั้น สิทธิจึงแบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ กรมป่าไม้ดูแลส่วนหนึ่ง
และอีกส่วนหนึ่งชุมชนในพื้นที่เป็นผู้ดูแล แต่ชุมชนท้องถิ่นไม่มีความรู้ว่าจะรักษาสีทธิอย่างไร อาจจะต้องมีกฎหมาย
ในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ หรือ กอช. เสนอแนวทาง นโยบายเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์
ทรัพยากรชีวภาพ จะทำให้ชุมชนท้องถิ่นได้รับรู้ถึงการรักษาสีทธิ และเตรียมพร้อมสำหรับการเข้าถึงและแบ่งปัน
ผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรนั้น ๆ ตามพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปัน
ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม

๒.๒ ประธานกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. มีข้อคิดเห็นว่า ประเด็นในส่วนของ
กฎหมายอาจจะต้องใช้เวลาค่อนข้างนาน ซึ่งปัจจุบันมีช่องทางที่จะนำไปสู่การขับเคลื่อนหรือสิทธิของชุมชน
เช่น พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้น เพื่อให้ชุมชนมีสิทธิในการเข้าถึง

๒.๓ นางปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ รองประธานกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ให้
ข้อมูลเพิ่มเติมว่า อพ.สธ. ได้มีการเก็บข้อมูลทรัพยากรของท้องถิ่นตามแบบฟอร์มสำรวจ ๙ ใบงาน โดยเฉพาะ
ใบงานที่ ๕-๘ ที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งมีข้อมูลพืช สัตว์ ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ได้แก่
ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของพืชในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์ของสัตว์ในท้องถิ่น ข้อมูลการใช้ประโยชน์
ทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ ในท้องถิ่น ข้อมูลภูมิปัญญาในท้องถิ่น และข้อมูลแหล่งทรัพยากรและโบราณคดี
ในท้องถิ่น ดังนั้น การขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่นตามแบบฟอร์มของ อพ.สธ. จะแสดงถึงความเป็นเจ้าของ
ทรัพยากรเพื่อรักษาสิทธิของทรัพยากร

๒.๔ ประธานกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ได้เน้นย้ำให้ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณา
ช่องทางการดำเนินงานในการรักษาสีทธิทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่น และให้นำหลักการของ อพ.สธ.
ที่ดำเนินการไปประยุกต์ใช้ให้เกิดการขับเคลื่อนในพื้นที่พื้นที่อื่น ๆ ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ นำเสนอที่ประชุมว่า
ในเบื้องต้นจะใช้ช่องทางการดำเนินงานผ่าน กอช. เพื่อที่จะกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปัน
ผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งจะช่วยให้ท้องถิ่นรักษาสีทธิและแสดงความเป็นเจ้าของทรัพยากรนั้นได้ และจะ
นำเรียนเลขาธิการ สผ. เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินงานต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบ

เรื่องเสนอเพื่อพิจารณา

๑. แนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ. ตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด

นายพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการ อพ.สธ. ได้นำเสนอที่ประชุมเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด กล่าวคือ โครงการ อพ.สธ. เป็นโครงการที่สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสืบทอดการอนุรักษ์ทรัพยากรของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการรักษาสถานทรัพยากรของประเทศที่นำไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง พึ่งตนเองได้ และเป็นเจ้าของสิทธิ์ทางด้านทรัพยากร ซึ่งในปัจจุบันมีสมาชิกที่เข้าร่วมการดำเนินงานสนองพระราชดำริเป็นจำนวนมาก โดย สม. เป็นกำลังหลักที่สำคัญในการดำเนินการเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในเรื่องฐานทรัพยากรและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ พระองค์ท่านจะมีพระชนมายุครบ ๗๒ พรรษา และโครงการความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (BIOFIN Thailand) จะมีการดำเนินงานเพื่อเทิดพระเกียรติสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในช่วงเวลาดังกล่าวด้วย

สำหรับแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดย สม. ร่วมกับ บริษัท ยูไนเต็ด แอนนาลิสต์ แอนด์ เอ็นจิเนียริ่ง คอนซัลแตนท์ จำกัด (ยูเออี) ได้มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น และ อพ.สธ. ได้เข้าร่วมประชุมดังกล่าวแล้ว เพื่อให้เกิดความเข้าใจและสามารถเสนอแผนที่ลงถึงในระดับพื้นที่ได้มากขึ้น จึงขอให้ยูเออีมาร่วมหารือกับ อพ.สธ. ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานและลงพื้นที่สำรวจในระดับท้องถิ่น ทั้งพื้นที่ปกปักษ์ทรัพยากรที่เป็นพื้นที่อนุรักษ์ที่มีเจ้าหน้าที่ดูแล และพื้นที่นอกเขตอนุรักษ์ที่เป็นพื้นที่ของเอกชนหรือพื้นที่ในท้องถิ่นซึ่งมีคนในท้องถิ่นดูแล จะทำให้ยูเออีมองเห็นภาพรวมชัดเจน และทราบปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัดได้ และ อพ.สธ. ต้องการให้เป็นเรื่องของ การกำหนดนโยบาย ตัวชี้วัด และแรงจูงใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นการดำเนินงานที่ สม. เป็นผู้กำหนดนโยบาย ส่วนกระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้ดำเนินนโยบายลงสู่ท้องถิ่น และตัวชี้วัดตรวจสอบได้จากองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ได้มีการดำเนินงานในฐานทรัพยากรหรือไม่ อย่างไร และมีจำนวนมากน้อยเท่าไร ในขณะเดียวกันจะทำให้เกิดแรงจูงใจขึ้น ทั้งนี้ การขึ้นทะเบียนทรัพยากรจึงสอดคล้องกับ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ซึ่งเมื่อมีผลบังคับใช้ชุมชนท้องถิ่นจะต้องขึ้นทะเบียนทรัพยากรและส่งรายงานมายัง สม. แต่ถ้าหากไม่มีข้อมูลในการบริหารจัดการจะเป็นเรื่องที่เกิดจากการจินตนาการเท่านั้น ดังนั้น เมื่อจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติการฯ เสร็จ จะทำให้การดำเนินงานมีความชัดเจนมากขึ้น

ประเด็นเรื่องนโยบายและงบประมาณ ถ้ามีนโยบายสั่งการลงมาโดยตรงให้ตำบลที่สนองพระราชดำริ อพ.สธ. สามารถดำเนินการต่อไปได้ อย่างน้อยต้องขึ้นทะเบียนทรัพยากรในท้องถิ่น เพื่อแสดงว่ามีทรัพยากรชีวภาพอยู่ ปัจจุบัน อพ.สธ. กำลังจัดทำตัวชี้วัดให้กับ สม. เพื่อติดตามการดำเนินงานของ อพท. ในส่วนของงบประมาณมี อบต. ดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การศึกษา และประโยชน์สุขของชุมชนในท้องถิ่นโดยการสร้างรายได้จากฐานทรัพยากร จึงต้องมีงบประมาณในการดูแลและพัฒนาทรัพยากรในท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยปัญหาที่พบคือกรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่นเข้าร่วมดำเนินงานสนองพระราชดำริ แต่ยังขาดกรมการปกครองยังไม่ได้เข้าร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ซึ่งมีนายอำเภอเป็นผู้อนุมัติงบประมาณให้ท้องถิ่นดำเนินงาน หากไม่ทราบการดำเนินการดังกล่าว การเสนอโครงการเพื่อดำเนินการดูแลทรัพยากร อาจจะไม่ได้รับการอนุมัติงบประมาณ ประกอบกับนโยบายขึ้นอยู่กับผู้ว่าราชการต่างจังหวัดที่ยังไม่มีการสั่งการ อพ.สธ. จึงต้องอาศัยนโยบายของ สม. ดังนั้น จึงต้องขึ้นทะเบียนทรัพยากรไว้มาก่อน ซึ่งเป็นแนวคิดของ อพ.สธ. ที่นำเสนอให้กับ สม. ดำเนินการต่อไป ปัจจุบัน อพ.สธ. มีสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่นกว่า ๖,๓๐๐ แห่ง และจะต้อง

ดำเนินการให้เสร็จภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยมีมหาวิทยาลัยเป็นศูนย์ประสานงานเข้ามาช่วยเหลือดูแล ทั้งนี้ ตามที่ได้หารือกันในเรื่องสิทธิ์จะแสดงให้เห็นว่าการเป็นเจ้าของทรัพยากร แต่ไม่สามารถผลิตและใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ ได้ จึงเป็นอันตรายอย่างยิ่งในอนาคต

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเรียนข้อมูลว่า สผ. ได้นำข้อมูลแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งจัดทำโดย BIOFIN Thailand ใส่ไว้ในแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ด้วยแล้ว โดย สผ. จะผลักดันการดำเนินงานในการพัฒนา Local Biodiversity Strategic and Action Plans (LBSAPs) เพื่อให้ทุกหน่วยงานร่วมดำเนินการ โดยในเบื้องต้นจะดำเนินการเพื่อเป็นตัวอย่างของภูมิภาค ในปี พ.ศ. ๒๕๗๐ คือ ๕ ภูมิภาค โดยดำเนินการภูมิภาคละ ๑ แห่ง ปัจจุบันอยู่ระหว่างหารือกับกรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งจะทำบันทึกความเข้าใจเพื่อกำหนดนโยบายและตัวชี้วัดลงไปในระดับ อปท. ร่วมกันต่อไป

มติที่ประชุม รับทราบแนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปี ที่เจ็ด และให้ฝ่ายเลขานุการฯ นำเรียนเลขาธิการ สผ. เพื่อหารือประเด็นในการดำเนินงานต่อไป

๒. แนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด

นางปิยรัชฎ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์ เลขานุการคณะกรรมการ อพ.สธ. ได้นำเสนอที่ประชุม ทราบเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานโครงการ อพ.สธ. ที่สอดคล้องกับพันธกิจและวิสัยทัศน์ของ สผ. โดย อพ.สธ. ทำงานในทุกระดับ เนื่องจากอาศัยหน่วยงานที่เข้าร่วมสนองพระราชดำริ และ สผ. เป็นหน่วยงานที่จัดทำนโยบายและแผนในระดับประเทศ เพื่อตอบพันธกรณีในระดับโลก โดยเฉพาะอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สผ. จึงเป็นหน่วยงานสนับสนุนของ อพ.สธ. ในการสนองพระราชดำริ และ อพ.สธ. จะเป็นฐานข้อมูลให้ สผ. ได้นำงานของ อพ.สธ. ไปเป็นข้อมูลในการจัดทำประเด็นหรือกรอบการเจรจาในระดับโลกได้ ซึ่งสิ่งที่ อพ.สธ. ดำเนินการโดยพยายามสร้างเครือข่ายที่มั่นคง ในปัจจุบันเครือข่ายงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นตามแบบฟอร์มใบงาน ๙ ใบงานที่นำไปสู่การขึ้นทะเบียนทรัพยากรทั้ง ๓ ฐาน ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ และทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา โดยใช้ ๓ กรอบการดำเนินงาน ๘ กิจกรรม ตามแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สธ. ซึ่งได้ดำเนินการในพื้นที่ ร้อยละ ๗๐ ของประเทศที่อยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ อพ.สธ. ได้ดำเนินการร่วมกับกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในปี พ.ศ. ๒๕๖๑ อพ.สธ. ได้เข้าร่วมกำหนดนโยบายการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามยุทธศาสตร์ชาติ และแนวทางประชารัฐ ที่จะเข้าสู่ Thailand 4.0 ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีวาระการปฏิรูปประเทศด้านความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity) ในประเด็นปฏิรูปที่ ๔

อพ.สธ. มีหน่วยงานร่วมสนองพระราชดำริที่เป็นตัวแทน อพ.สธ. ที่เป็นมหาวิทยาลัย จำนวน ๓๕ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นมหาวิทยาลัยภาครัฐ โดยสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระราชทานให้ ๕ มหาวิทยาลัยหลักของประเทศเป็นศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อช่วยตรวจสอบข้อมูลที่ท้องถิ่นทั่วประเทศส่งมา โดยระบบฐานทรัพยากร อพ.สธ. แสดงข้อมูลในรูปแบบแผนที่ ประกอบด้วย พิกัดที่ตั้งการสำรวจ พิกัดใบงานการสำรวจ รายละเอียดใบงาน และภาพประกอบ ซึ่ง อพ.สธ. พัฒนาโปรแกรมขึ้นมาเพื่อเชื่อมโยงข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นระดับตำบล และให้ประชาชนได้ใช้ประโยชน์และเข้าถึงได้ในอนาคต

สผ. เป็นหน่วยงานสนองพระราชดำรินในกลุ่มนโยบาย มีกิจกรรมการดำเนินงานใน ๒ กิจกรรม ได้แก่ ๑) กิจกรรมสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากร และ ๒) กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร อีกทั้ง สผ. ได้มีการลงนามบันทึกความเข้าใจกับภาคเอกชน เช่น ปตท.สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ซึ่ง อพ.สธ. เห็นว่าการดำเนินงานของ สผ. สามารถถึงภาคเอกชนเข้าร่วมการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำรินได้ รวมถึงมูลนิธิต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม แนวทางการดำเนินงานของ อพ.สธ. ในงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ซึ่งสิ่งที่ต้องการไม่ใช่ฐานข้อมูลจำนวนมาก เพียงแต่ต้องการให้ทุกคนในท้องถิ่นและตัวเราเองทราบถึงคุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่ในบ้าน จะนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกและการนำไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยส่งเสริมให้มีการปลูกเพิ่มและเลี้ยงเพิ่ม เพื่อรักษาทรัพยากรให้คงอยู่ต่อไป และการจิตสำนึกให้กับเยาวชนผ่านงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนให้เกิดการเรียนรู้ รู้จักหวงแหนและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่ง อพ.สธ. ได้มีพันธสัญญากับสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ สถาบันการศึกษาที่อยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จะเป็นสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ครบร้อยละ ๑๐๐ และเนื่องจาก สผ. มีการดำเนินโครงการที่ให้ความรู้กับนักเรียน จึงขอความอนุเคราะห์ สผ. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ นอกจากนี้ อพท. เมื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่นต้องส่งรายงาน ขอรับการประเมิน ขอรับป้าย ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่ทุกท้องถิ่นต้องดำเนินการ ถ้าทุกท้องถิ่นไม่ทำงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นอาจจะไม่ได้รับงบประมาณในบางส่วน นอกจากนี้ อพ.สธ. เป็นเบื้องหลังของการท่องเที่ยว สร้างเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ เกิดผลลัพธ์จำนวนมาก โดยเฉพาะเกาะเสม็ดมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน มหาวิทยาลัย และมูลนิธิต่าง ๆ เข้ามาร่วมดำเนินการในการสำรวจและฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเล แต่มีประเด็นข้อสงสัย คือ ปตท. ประกาศว่าได้จัดทำฐานข้อมูลทรัพยากรทางทะเลของอ่าวไทยร่วมกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งได้ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว และได้เปิดตัว database สามารถเข้าค้นคว้าหาข้อมูลได้ทั้งหมด ซึ่งต้องการให้ สผ. และผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบข้อมูลว่าทำได้ถึงไหน และ TH-BIF ได้ดำเนินการในหมวดทางทะเลหรือไม่ จึงขอฝากประเด็นนี้ในที่ประชุมด้วย ด้านภูมิปัญญาในเรื่องสมุนไพร โดยเน้นไปในแต่ละท้องถิ่นเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) รวมถึงเรื่องไบโอพลาสติก ซึ่งเป็นแง่มุมการดำเนินงานของ อพ.สธ. ที่ต้องการนำเรียน สผ. ให้ดึงจุดเด่นของงาน อพ.สธ. เพื่อนำไปวางแผนระดับชาติ อีกทั้ง อพ.สธ. ต้องการเชื่อมโยงข้อมูลกับ สผ. โดย อพ.สธ. มีฐานข้อมูลจำนวน ๕๐,๐๐๐ ข้อมูลเป็นข้อมูลที่ได้รับตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการแล้ว จากใบงาน ๙ ใบงาน ซึ่งใบงานที่ ๕-๙ สามารถขึ้นทะเบียนทรัพยากรได้ทั้งหมดจากแอปพลิเคชันฐานทรัพยากร อพ.สธ. ที่ได้จัดทำขึ้น โดยกรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานผ่านมูลนิธิ อพ.สธ. มาให้ อพ.สธ. และได้ลงไปดำเนินการกับชุมชนเป็นการสร้างการรับรู้และสร้างจิตสำนึก เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ในการรักษาสิทธิ์ แต่ อพ.สธ. ไม่ทราบว่าภาครัฐจะรับรองสิทธิ์ได้แค่ไหน จึงได้นำเรียน อพท. ผู้นำชุมชน ชุมชนท้องถิ่นว่าต้องการให้ท่านทำงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น และจะนำไปสู่การขึ้นทะเบียนในอนาคต

การขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่นเป็นการรักษาสิทธิ์ในทรัพยากรให้กับท้องถิ่น ซึ่ง อพ.สธ. ได้มีการลงพื้นที่ไปพูดคุยกับชุมชนท้องถิ่นเพื่อสร้างจิตสำนึก โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๔ และได้ยกตัวอย่างของการขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่น เช่น ทะเบียนพรรณไม้ในชุมชน ทะเบียนพันธุ์สัตว์ในชุมชน ทะเบียนทรัพยากรชีวภาพอื่น ๆ ในชุมชน และทะเบียนภูมิปัญญาในท้องถิ่น เป็นต้น การขึ้นทะเบียนทรัพยากรท้องถิ่นนอกจากนำไปสู่การยืนยันสิทธิ์ในการเป็นเจ้าของทรัพยากรแล้ว ยังนำไปสู่การเป็นหลักฐานในการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication)

เช่น ทูเรียนจำปาตะ เป็นต้น รวมทั้งข้อมูลกายภาพต่าง ๆ อีกจำนวนมาก โดยทำร่วมกับมหาวิทยาลัย สำหรับ
ใบงานที่ ๙ อพ.สธ. ได้ดำเนินการร่วมกับกรมศิลปากรในการเก็บข้อมูลทรัพยากรและโบราณคดีในแต่ละท้องถิ่น
กลายเป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีคำถามว่า ถ้าพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพยังไม่มีผลบังคับใช้
ใครจะช่วยดูแลทรัพยากรท้องถิ่นเหล่านี้

ในส่วนแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๘
อพ.สธ. จะเริ่มดำเนินการจัดทำแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่แปดควบคู่ไปกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ ซึ่งจะเป็นแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่แปด ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๗๐-
๒๕๗๔ ซึ่ง อพ.สธ. คาดหวังอย่างยิ่งว่าแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด โดยเฉพาะฐานข้อมูล
จะบรรลุวัตถุประสงค์และเกิดผลสัมฤทธิ์ และสามารถนำไปใช้ในแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่แปด
สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๔ อพ.สธ. คาดว่า จะมีสาระสำคัญในประเด็นคาร์บอนต่ำ
และตั้งเป้า net zero ซึ่งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) จะมีข้อมูลแสดงออกมาว่า
ประเทศไทยลดคาร์บอนได้เท่าไร และ อพ.สธ. มีข้อสงสัยในการทำ net zero หรือความเป็นกลางทางคาร์บอน
หรือคาร์บอนเครดิต จะทำให้สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยดีขึ้นหรือไม่

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ทรงพระราชทานวันประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ. ระหว่างวันที่ ๔-๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘
ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ โดยมีพิธีเปิดในวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ และการนำเสนอผลงานของนักเรียน
ชุมชนท้องถิ่น นักวิชาการ และหน่วยงานต่าง ๆ มาให้ความรู้ทางวิชาการ และการจัดแสดงนิทรรศการของ
หน่วยงานสนองพระราชดำริ สำหรับในปี พ.ศ. ๒๕๖๗ งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น จะจัดขึ้นระหว่างวันที่
๓๐ พฤศจิกายน-๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ ประกอบด้วยการจัดแสดงนิทรรศการของท้องถิ่น ซึ่งเป็นท้องถิ่นที่ได้รับ
การคัดเลือกแล้ว รวมถึงโรงเรียนที่ได้รับป้ายและเกียรติบัตร ซึ่ง อพ.สธ. ยินดีที่จะทำหนังสือเชิญ สผ.
เข้าร่วมงานดังกล่าว เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้ การจัดส่งแผนปฏิบัติงานประจำปี ให้จัดส่งแผนฯ
ภายในวันที่ ๓๑ สิงหาคม ของทุกปี ซึ่ง อพ.สธ. ได้สนับสนุน สผ. ให้มีการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน
และเชื่อมต่อข้อมูลได้

ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. มอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการดังนี้

๑. ให้นำเรียนเลขาธิการ สผ. ทราบกำหนดการจัดประชุมวิชาการและนิทรรศการ อพ.สธ.
ระหว่างวันที่ ๔-๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ ณ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่

๒. ให้หารือทิศทางนโยบายระดับชาติ หรือการปรับแก้ไขในการอนุญาตเรื่องการเข้าถึง
และแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากร ถ้าหากจะไม่รอกฎหมายหรือพระราชบัญญัติความหลากหลาย
ทางชีวภาพ พ.ศ. จะมีนโยบายที่นำไปสู่การปฏิบัติได้หรือไม่

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตในเรื่องการเชื่อมโยง TH-BIF กับ อพ.สธ. มีปัญหาอะไร การเชื่อมต่อกัน
อย่างไร และแบบฟอร์มที่นำเข้าข้อมูลใช้ได้หรือไม่ รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นจะถูกบรรจุอยู่ใน TH-BIF หรือไม่
ซึ่งฝ่ายเลขานุการฯ ให้ข้อมูลว่า ถ้าระบบพร้อมสามารถมาหารือเรื่องเทคนิคในรายละเอียด โดยในเบื้องต้น
จะเริ่มต้นข้อมูลพืชนอก ส่วนในส่วนของภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ไม่มีอยู่ใน TH-BIF เนื่องจากไม่มีข้อมูล อาจ
เริ่มต้นจากการดำเนินงาน อพ.สธ. ได้

มติที่ประชุม รับทราบแนวทางการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ตามแผนแม่บท อพ.สธ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด

๓. แผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ฝ่ายเลขานุการฯ ได้นำเรียนที่ประชุมว่า โครงการภายใต้แผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ มีจำนวน ๗ โครงการ งบประมาณรวม ๙,๘๑๙,๖๐๐ บาท ประกอบด้วย โครงการภายใต้กรอบการใช้ประโยชน์ กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร ๑ โครงการ ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ: โครงการเพิ่มประสิทธิภาพและขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย และโครงการภายใต้กรอบการสร้างจิตสำนึก กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร ๖ โครงการ ได้แก่ ๑) การจัดทำเว็บไซต์ อพ.สธ.-สผ. ๒) การเข้าร่วมจัดงานประชุมวิชาการและนิทรรศการของ อพ.สธ. ๓) โครงการการดำเนินงานเพื่อรักษาสิทธิของชุมชนในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ: การเสริมสร้างสมรรถนะและแรงจูงใจในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพในระดับท้องถิ่น ๔) โครงการสำรวจและติดตามฐานทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่ฝั่งภูมินิวเคลียร์สิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ๕) โครงการอนุรักษ์และพัฒนาความร่วมมือจัดการป่าชุมชนและเยาวชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาป่าของชุมชนบ้านกว้างงอยพัฒนา และ ๖) แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน โดยประธานคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ได้สอบถามกองที่รับผิดชอบโครงการว่ามีประเด็นอะไรหรือไม่ หรือ อพ.สธ. จะแนะนำให้ปรับเปลี่ยน

ประชุมมีข้อคิดเห็นและข้อสังเกตเพิ่มเติม สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

๑. ดร.ปิยรัชฎ์ ปริญญาพงษ์ เจริญทรัพย์ รองประธานคณะกรรมการ อพ.สธ.-สผ. มีข้อสงสัยและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) และการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนแผน ดังนี้ (๑) กลุ่มเป้าหมายในแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ยังไม่ได้กำหนดพื้นที่กลุ่มเป้าหมายใช่หรือไม่ (๒) คำว่าพื้นที่สีเขียวมีนัยสำคัญอย่างไร (๓) กระบวนการขับเคลื่อนในการจัดการ โดย สผ. จะเป็นหน่วยงานที่ให้ความรู้ในเรื่องการจัดการ หรือท้องถิ่นขับเคลื่อนเองและ สผ. เข้าไปจัดการ และ ๔) ผลผลิตจากการขับเคลื่อนออกมาเป็นรูปแบบใด มีการตั้งเป้าหมายหรือไม่ และมีโครงการที่ติดตามหรือไม่

๒. ประธานคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-สผ. ให้ข้อมูลว่า พื้นที่สีเขียวแบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ในแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนจะไม่ได้อยู่ในเป้าหมายของ อพ.สธ. จะมีพื้นที่แห่งเดียวที่อยู่ในเป้าหมายที่ อพ.สธ. ดำเนินการ คือ พื้นที่สีเขียวที่เป็นแหล่งผลิตอาหาร และพื้นที่เป็นแหล่งน้ำ และการติดตามการดำเนินงาน มีรายงานผ่านระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) ซึ่งแสดงข้อมูลว่าพื้นที่อยู่ตรงไหน และมีข้อมูลพิกัด

๓. ผู้อำนวยการกลุ่มงานพื้นที่เฉพาะและพื้นที่พัฒนาพิเศษ (กขพ.) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ๑) แนวทางปฏิบัติงาน ซึ่งจะมีการพูดคุยเรื่องขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศที่เข้าไปขับเคลื่อน โดยแนวทางการปฏิบัติงานมีมาตรการของ อพ.สธ. เข้าไปอยู่ในมาตรการด้วย ๒) นัยสำคัญพื้นที่สีเขียว คือ ต้นไม้ ซึ่งได้ส่งเสริมชุมชนท้องถิ่นในการจัดเก็บข้อมูลไม้พื้นถิ่น โดยมีการศึกษาเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพของต้นไม้ที่สัมพันธ์กับการเกิดป่า พืช และสัตว์ด้วย สำหรับพื้นที่สีเขียว แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ได้แก่ พื้นที่สีเขียวสาธารณะ พื้นที่สีเขียวอรรถประโยชน์ เช่น โรงเรียน วัด สถานที่ราชการ (ตัวอย่าง เทศบาลตำบลสันทรายหลวง มีการสร้างสวนสาธารณะขึ้นมา ซึ่งในสวนสาธารณะมีพื้นที่ปกปักของโครงการ และมีการดำเนินโครงการ อพ.สธ. ด้วย และเป็นต้นแบบให้กับที่อื่นด้วย เป็นต้น) พื้นที่สีเขียวที่เป็นริ้วสวนตามแนวสาธารณสุขการ เช่น พื้นที่ริมทางสัญจรทางบกบริเวณถนน เป็นต้น พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจของชุมชน เช่น พื้นที่สีเขียวที่เป็นแหล่งผลิตอาหาร เป็นต้น พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ เช่น พื้นที่สีเขียวบนเนินเขา แหล่งน้ำ และพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นต้น

๓) การขับเคลื่อน ดำเนินการ ๒ ลักษณะ คือ ท้องถิ่นขับเคลื่อนด้วยตัวเอง และ สผ. ถ่ายทอดเป็นบทเรียน และ สผ. สนับสนุนองค์ความรู้ ซึ่งมีภาคีเครือข่าย เช่น มหาวิทยาลัยให้ความรู้เรื่องพันธุ์ไม้ท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าไปขับเคลื่อนและส่งเสริมท้องถิ่น เปิดมุมมองพื้นที่สีเขียวที่ไม่ใช่เฉพาะสวนสาธารณะแต่เป็นพื้นที่สีเขียวที่สนองเรื่องความมั่นคงทางอาหาร เศรษฐกิจชุมชน และการท่องเที่ยว และ ๔) แนวทางปฏิบัติงานมีตัวชี้วัดและเป้าหมายของแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้แก่ พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร ๑๐ ตารางเมตรต่อคน และร้อยละของพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่เมือง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ตามขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๔. นายพรชัย จุฑามาศ รองผู้อำนวยการ อพ.สธ. มีข้อคิดเห็นว่า อพ.สธ. ดำเนินงานมุ่งสู่ความเป็นกลางทางคาร์บอน โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ทำข้อตกลงกับองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) จัดทำคาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีข้อมูลปริมาณการปล่อย แต่ไม่มีข้อมูลของการดูดกลับก๊าซเรือนกระจก และไม่ได้ข้อมูลทั้งตำบล จึงต้องมีการดำเนินการลงไปยังระดับครอบครัว โดยความร่วมมือระหว่างสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนกับ อพ.สธ. ได้ทำบทปฏิบัติการขึ้น โดยคิดคำนวณปริมาณคาร์บอนฟุตพริ้นท์จากสูตรคณิตศาสตร์ค่าสัมประสิทธิ์ตัวคุณ ในการเก็บข้อมูลปริมาณการใช้ไฟฟ้า ปริมาณน้ำเสีย ปริมาณขยะมูลฝอย/ขยะของเสีย ปริมาณการใช้น้ำมันเชื้อเพลิง จะทำให้ทราบว่าแต่ละบ้านมีการปล่อยคาร์บอนหรือก๊าซเรือนกระจกจำนวนเท่าไร ดังนั้น การหาค่าความเป็นกลางทางคาร์บอนโดยควมามีต้นไม้ที่บ้านหรือไม่ และมีหน้าที่ต้องปลูกต้นไม้กี่ต้น ถ้าไม่พอก็ต้องปลูกเพิ่ม ทำให้การปลูกต้นไม้มีเป้าหมาย ขณะเดียวกัน อพ.สธ. เล็งเห็นถึงการใช้พลังงานทดแทนที่เทียบเท่ากับต้นไม้ที่ต้น ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยสวนดุสิตได้จัดการติดตั้งระบบผลิตไฟฟ้าจากพลังงานแสงอาทิตย์ (Solar Rooftop) สามารถทดแทนได้จำนวน ๔๒,๐๐๐ ต้นต่อปี เทียบกับการใช้ต้นไม้ ๒,๑๓๖,๐๐๐ ต้น แสดงให้เห็นว่าถ้าปล่อยคาร์บอน ๑ ต้น ต้องปลูกต้นไม้ ๕๐ ต้น โดยไม่รวมอายุของต้นไม้ ซึ่งจะได้ข้อมูลทั้งตำบลว่ามีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกเท่าไร สิ่งสำคัญจะทำให้เด็ก ๆ เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญ ถ้าไม่ทำในวันนี้อากาศจะอยู่ได้อย่างไร เป็นข้อมูลที่ อพ.สธ. พยายามคุยทุกเวที อย่างน้อยให้ทราบว่า อพ.สธ. กำลังดำเนินการอะไรอยู่ โดยแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ ได้ระบุเป้าหมายความเป็นกลางทางคาร์บอน ซึ่งทุกหน่วยงานต้องดำเนินการ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อความหลากหลายทางชีวภาพ หากมีการปล่อยคาร์บอนเท่าไรต้องปลูกต้นไม้คืนเท่านั้น ไม่ใช่เป็นการปลูกต้นไม้แบบไม่มีเป้าหมาย ทำให้ทุกคนเกิดความตระหนัก และในอนาคตต้นไม้เป็นทรัพย์สิน ต้นไม้ทุกต้นก็เก็บคาร์บอน ซึ่งจะสะท้อนมายังงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นโดยการขึ้นทะเบียนต้นไม้

มติที่ประชุม เห็นชอบต่อแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

๔. การทบทวน และ/หรือ พิจารณาปรับแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) ให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙

ฝ่ายเลขานุการฯ เรียนที่ประชุมว่า สผ. ได้จัดทำแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) ส่งให้ อพ.สธ. แล้วเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ ซึ่งภายใต้แผนแม่บทดังกล่าว ได้เสนอโครงการที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๗ โครงการ วงเงินงบประมาณรวม ๑๗,๓๐๐,๐๐๐ บาท มีหน่วยงานดำเนินการ ๓ กอง ได้แก่ กศศ. กชพ. และ กลช. ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ประสานกอง/กลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาทบทวนโครงการตามแผนปฏิบัติงานฯ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ตามที่เสนอไว้ในแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) และนำเสนอโครงการที่จะดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ เพิ่มเติม โดย กลช. กศศ. กชพ. และ กบก. ได้จัดส่งข้อเสนอโครงการภายใต้แผนปฏิบัติงานฯ จำนวน ๗ โครงการ โดยมีกองขอปรับปรุงแก้ไข และเพิ่มเติมข้อมูล ดังนี้

๑. กลข. ขอปรับแก้ไขข้อมูล ดังนี้

๑.๑ ขอตัดกิจกรรมการเข้าร่วมจัดงานประชุมวิชาการและนิทรรศการ ของ อพ.สธ. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ ออก เนื่องจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ กำหนดจะจัดประชุมในช่วงเดือนธันวาคม ๒๕๖๘ ซึ่งเป็นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ที่ได้วางแผนตั้งงบประมาณไว้แล้ว โดยใช้งบประมาณ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๑.๒ ขอตัดโครงการการจัดการพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ที่กำหนดแผนการดำเนินงานไว้ในปี พ.ศ. ๒๕๖๙ ออกจากแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) เนื่องจากได้ดำเนินการแล้วเสร็จตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

๒. กศศ. ขอปรับแก้งบประมาณในโครงการสำรวจและติดตามฐานทรัพยากรท้องถิ่นในพื้นที่ ผังภูมินิเวศสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ จากเดิม ๑,๓๐๐,๐๐๐ บาท เป็น ๑,๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยเป็นงบประมาณของปี พ.ศ. ๒๕๖๘ จำนวน ๖๓๐,๐๐๐ บาท และปี พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๕๗๐,๐๐๐ บาท

๓. กบก. เสนอโครงการเพิ่มเติมจำนวน ๑ โครงการ คือ โครงการอนุรักษ์และพัฒนาความร่วมมือจัดการป่าชุมชนและเยาวชนในพื้นที่อย่างยั่งยืน กรณีศึกษาป่าของชุมชนบ้านกวางงอยพัฒนา งบประมาณทั้งโครงการ ๔,๙๐๐,๐๐๐ บาท และงบประมาณเฉพาะกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๔๙,๖๐๐ บาท

๔. ฝ่ายเลขานุการฯ ขอตัดกิจกรรมการศึกษาวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการแปลภาพถ่ายดาวเทียมพื้นที่ เพื่อจัดทำข้อมูลกิจกรรมสำหรับประเมินบัญชีก๊าซเรือนกระจกภาคป่าไม้และการใช้ประโยชน์ที่ดิน ภายใต้โครงการเสริมสร้างศักยภาพเชิงสถาบันและเชิงเทคนิคเพื่อดำเนินการตามกรอบการดำเนินงานด้านความโปร่งใสภายใต้ความตกลงปารีส ซึ่ง กปอ. เสนอไว้ออกจากแผนแม่บทฯ เนื่องจาก กปอ. ได้ย้ายไปกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม

๕. ฝ่ายเลขานุการฯ ได้ปรับแก้แผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) ตามข้อมูลที่ได้รับจากกองต่าง ๆ โดยแผนแม่บทฯ ที่ทบทวนแล้วมีโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ จำนวน ๗ โครงการ งบประมาณรวม ๙,๘๑๙,๖๐๐ บาท มีหน่วยงานดำเนินการ ๔ กอง ได้แก่ กศศ. กบก. กขพ. และ กลข.

มติที่ประชุม เห็นชอบในหลักการแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปี (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) ที่ได้ปรับแก้ไขแล้ว และมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ จัดทำแผนปฏิบัติงาน อพ.สธ.-สผ. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ และแผนแม่บท อพ.สธ.-สผ. ระยะ ๕ ปีที่เจ็ด (๑ ตุลาคม ๒๕๖๔-๓๐ กันยายน ๒๕๖๙) จัดส่งให้ อพ.สธ. ต่อไป

๕. การปรับปรุงองค์ประกอบคณะทำงานดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ฝ่ายเลขานุการฯ แจ้งที่ประชุมว่าคณะกรรมการดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สนองพระราชดำริโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีคำสั่งที่ ๕/๒๕๖๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สนองพระราชดำริโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ลงวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๕ โดยมี ผอ.กลข. เป็นประธาน มีคณะทำงานเป็นผู้แทนจากกองและกลุ่มงานต่าง ๆ ใน สผ. จำนวน ๑๐ คน รวมถึงผู้แทนจากกองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมีผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและยุทธศาสตร์ (กนย.) กลข. และเจ้าหน้าที่ กนย. ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ และเนื่องจาก สผ. ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยงาน โดยได้ตัดภารกิจที่เป็นหน้าที่และอำนาจของกองประสานการจัดการ

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ออกจาก สผ. เพื่อตั้งเป็นกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๖

ฝ่ายเลขานุการฯ พิจารณาแล้ว เห็นควรตัดกองประสานการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศออกจากคณะทำงานดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สนองพระราชดำริโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มติที่ประชุม เห็นชอบการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะทำงานดำเนินงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ สนองพระราชดำริโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมอบหมายฝ่ายเลขานุการฯ ดำเนินการในการปรับปรุงคำสั่งคณะทำงานฯ ตามขั้นตอนต่อไป